

Aan : Dagelijks Bestuur
Van : Afdeling beleid
Onderwerp : verordening tegenprestatie naar vermogen
Datum : 18 maart 2019
Ter : Besluitvorming en doorgeleiding

Samenvatting

Voorgesteld wordt een nieuwe verordening tegenprestatie naar vermogen vast te stellen met weer maatwerk mogelijkheden (meer vrijheid voor de uitvoering) en met tenminste inzet van de huidige formatie.

Voorstel

- **De verordening tegenprestatie naar vermogen ISD Bollenstreek 2019 vaststellen (zie bijlage 2 bij deze notitie) via de gebruikelijke procedure, onder**
- **Intrekking van de verordeningen tegenprestatie naar vermogen ISD Bollenstreek 2017.**
- **De huidige inzet van 2 fte voor de uitvoering van de tegenprestatie in ieder geval continueren.**
- **Evaluatie vindt plaats 6 maanden na de inwerkingtreding van de verordening. Vraag daarbij is in hoeverre er sprake is van een toereikend fte om 'iedereen' aan een tegenprestatie te kunnen helpen**

Cliëntenraad

De cliëntenraad heeft advies uitgebracht. Dit advies is bijgesloten. Zie bijlage 3.

Inleiding

Met de komst van de Participatiewet per 1 januari 2015 zijn klanten op grond van deze wet te verplichten tot het naar vermogen doen van onbeloonde maatschappelijk nuttige activiteiten (art.9 lid 1 sub c van de Participatiewet).

Gemeenten hebben op grond van de Participatiewet (art. 7 lid 1 sub c) de opdracht om beleid te ontwikkelen ten behoeve van het verrichten van een tegenprestatie en het uitvoeren daarvan overeenkomstig een gemeentelijke verordening.

Tegenprestatie en re-integratie

De tegenprestatie naar vermogen is geen re-integratie. Het is puur gericht op wederkerigheid: iets terugdoen voor de uitkering. Dit neemt overigens niet weg dat het leveren van de tegenprestatie op zich wel degelijk re-integratie en participatie (sociale activerings-) aspecten bevat.

Tegenprestatie en financiering

De kosten van de tegenprestatie worden gefinancierd uit het Gemeentefonds (voor de 4 ISD gemeenten betekent dit uit "het budget sociaal domein").

Tegenprestatie en het rechtskader

Het rechtskader van de tegenprestatie werd gevormd door de verordening tegenprestatie naar vermogen ISD Bollenstreek 2015 en vanaf 1 januari 2018 door de verordening tegenprestatie naar vermogen ISD Bollenstreek 2017. Door de keuzes die de gemeenteraden daarbij hebben gemaakt is deze verordening gesplitst in twee verordeningen, één voor de gemeente Noordwijkerhout (oud), en de ander voor de gemeenten Hillegom, Lisse, Noordwijk(oud) en Teylingen.

Het verschil tussen de beide verordeningen wordt gevonden in de omschrijving van de doelgroep.¹
 Voor de nieuwe gemeente Noordwijk gelden (tot op heden) beide verordeningen nog.²

Doel van de notitie

Doel van deze notitie is om beide genoemde verordeningen te evalueren en daarbij te komen tot een voorstel voor één nieuwe verordening tegenprestatie naar vermogen.

Evaluatie 2018

Gemeente	Totaal* klanten voor tegenprestatie (per januari 2018)	Voldoet aan de tegen prestatie		Voldoet niet (geheel) aan de tegen prestatie	Ontheffing** van de tegen prestatie	Nog in lopend traject bij de consulent	In 2018 nog niet uitgenodigd
Noordwijker hout	110	67		2	37	4	
Noordwijk	163	79		2	55	13	14
Hillegom	118	49		2	45	17	5
Lisse	107	53		2	37	3	12
Teylingen	127	54		3	34	19	18
	625	302		11	208	56	49

*Bij genoemde aantallen moet bedacht worden dat het hierbij gaat om klanten en partners die apart in aanmerking komen voor de tegenprestatie (dus meerdere tegenprestaties per huishouden).

**In de praktijk vindt ontheffing van de tegenprestatie plaats bij

- Verblijf in een instelling;
- Als uit het medisch advies blijkt dat iemand volledig en duurzaam is ontheven of geen activering mogelijk is
- Psychische klachten, waarbij behandeling noodzakelijk is
- Medische klachten
- Verslavingsproblematiek

Overleg

Voor deze evaluatie is overleg gevoerd met de consulenten/medewerkers die direct te maken hebben met de uitvoering van de tegenprestatie (consulenten, kwaliteit /coördinator).

Er zijn enige kritiekpunten naar voren gebracht.

1. De verordeningen bieden te weinig maatwerk.

-Een voorbeeld daarvan is de eis in beide verordeningen dat klanten 2 jaar uitkering moet hebben ontvangen alvorens voor de tegenprestatie in aanmerking te komen. Er zijn echter genoeg klanten waarvan het vanaf het begin al duidelijk is dat zij niet zullen uitstromen naar betaald regulier werk. Deze klanten moeten echter eerst twee jaar wachten voordat de consulenten met hen aan de slag kunnen. In die "wachttijd" participeert de klant niet en komt daarmee feitelijk op een grotere afstand te staan.

¹ Noordwijkerhout heeft daarbij gekozen voor een ruimere omschrijving dan de overige ISD gemeenten, overeenkomend met die uit de verordening 2015 (oud). In verband hiermede heeft de gemeente Noordwijkerhout ook financiële middelen beschikbaar gesteld voor de inzet van extra fte (ter uitvoering van de tegenprestatie voor haar uitkeringsgerechtigde inwoners. Zie ook noot 3

² Zoals bekend zijn Noordwijk en Noordwijkerhout per 1 januari 2019 gefuseerd tot de nieuwe gemeente Noordwijk. Het is uiteraard niet praktisch als binnen een gemeente sprake is van twee verordeningen over hetzelfde onderwerp. Tot en met heden heeft de gemeenteraad van het nieuwe Noordwijk echter geen keuze gemaakt welke van de twee verordeningen of vervallen of geldend verklaard moeten worden. Zolang dat niet heeft plaatsgevonden behoudt de verordening tegenprestatie 2017 voor de gemeente Noordwijkerhout (oud) naast die van Noordwijk (oud) gedurende twee jaar zijn rechtskracht, behoudens een nieuw besluit (zie art.28 wet Arhi).

-Een ander voorbeeld is de eis in beide verordeningen dat de omvang van de tegenprestatie een zekere omvang moet hebben (namelijk tussen de 8 en 15 uur per week). Deze bepaling is opgenomen omdat de wetgever wil dat de tegenprestatie een beperkte omvang moet hebben. Echter de klant moet wel in staat zijn de tegenprestatie uit te voeren (naar vermogen immers). Er zijn klanten voor wie 8 uur per week teveel is, of bij wie juist meer uren passend zijn.

2. De omschrijving van de doelgroep in de verordening van de overige gemeenten is niet helder³⁾

In de praktijk is gebleken dat de criteria die als doel hebben om de gemotiveerdheid van de klant voor de tegenprestatie "te meten" dat inzicht onvoldoende geven. Hier komt bij dat ook gebleken is dat juist klanten die zich bevinden op de onderste twee treden van de Participatieladder vaak ontheven worden van de tegenprestatie terwijl daarnaast de vraag of een klant al dan niet beschikt over een loonwaarde van 30% of meer niet altijd gemakkelijk te beantwoorden is.

3. De termijnen waarbinnen de klant zelf de tegenprestatie zou moeten vinden kunnen korter

In de verordeningen is een "zoektijd" van 4 weken (eventueel te verlengen tot 8 weken) opgenomen waarbinnen de klant de gelegenheid krijgt om eerst zelf een tegenprestatie te zoeken. In de praktijk ervaart men dit als een te lange termijn. Een kortere termijn biedt immers de mogelijkheid om sneller ondersteuning te geven bij de invulling van de tegenprestatie.

Verbod van verdringing

De tegenprestatie mag niet leiden tot verdringing van werknemers en tot oneerlijke concurrentie. Dit is reden voor het dagelijks bestuur geweest om in een notitie criteria hiervoor op te stellen aan de hand waarvan de praktijk kan inschatten of en wanneer er sprake is van verdringing en hoe hij verdringing kan voorkomen. Zie daarvoor bijlage 2 van deze notitie waarbij een deel van die notitie is opgenomen.

Uit het overleg is gebleken dat de praktijk zich bewust is van dit verbod en er ook naar handelt. Zo zijn bijvoorbeeld het vervoer van en naar een kinderdagverblijf (door middel van het besturen van een busje) en (zogenaamd) vrijwilligerswerk bij een kapper bestempeld als verdringing en niet toegelaten als tegenprestatie.

Voorstellen tot wijziging van de verordeningen

1. Omschrijving van de tegenprestatie

In de huidige verordeningen is de tegenprestatie niet omschreven anders dan door een verwijzing naar artikel 9 lid 1 onderdeel c van de wet. Met die omschrijving wordt niet gevangen de in de uitvoering gevoerde praktijk om aanbodversterking (het eerst werken aan persoonlijke belemmeringen) ook te rekenen tot de tegenprestatie. Dit past ook in de trend om de activeringsgedachte van de Wmo over te brengen naar de bijstand (Participatiewet): namelijk dat activering goed is voor het welbevinden van de

³ Vastgesteld was dat klanten niet altijd even gemotiveerd zijn om een tegenprestatie te gaan leveren. De weerzin komt vooral doordat (een deel van de) klanten de tegenprestatie niet vindt "lonen". Hierbij maakt het wel verschil of de klant dicht bij de arbeidsmarkt staat en participeert in de samenleving of juist er ver vanaf staat met geringe participatie.

Eerstgenoemde is lastiger te overtuigen van de zinvolheid (beloning) van de tegenprestatie dan laatstgenoemde. Dit komt omdat het leveren van de tegenprestatie bij laatstgenoemde feitelijk meer perspectief biedt namelijk directe stijging op de sociale ladder (oftewel Participatieladder). Een geldelijke beloning speelt dan niet of minder dan bij eerstgenoemde die vaak al voldoende participeert.

Deze argumenten waren voor Noordwijk (en Hillegom, Lisse en Teylingen) voldoende aanleiding om de doelgroepomschrijving te wijzigen in klanten voor wie het leveren van de tegenprestatie perspectief biedt. Dit perspectief wordt, aldus de verordening tegenprestatie 2017, aanwezig geacht indien de klant zich bevindt op de twee onderste treden 1 en 2 van de Participatieladder; een loonwaarde heeft van tenminste 30%; de inspanningen de afgelopen 24 maanden niet hebben geleid tot betaald werk en van wie niet verwacht mag worden dat hij binnen 12 maanden betaald werk zal vinden.

klant. Wat je ziet is dat gemeenten, en dus ook de uitvoerders van de tegenprestatie bij de ISD, de tegenprestatie en de activeringsgedachte samen laten vloeien en ruim in vullen.

Het gaat niet alleen om vrijwilligerswerk of mantelzorg (de tegenprestatie sec), maar ook om het werken aan gezondheid, schulden of sociale contacten. Dus wederkerigheid en zelfontplooiing.

De tegenprestatie wordt ingezet om meer te doen voor bijstandsgerechtigden, die vaak niet of nauwelijks nog in staat zijn tot het leveren van een tegenprestatie en die anders “verdwijnen” in de kaartenbakken. Sec genomen mag dit niet volgens de huidige verordening die strikt uitgaat van hetgeen de wet over de tegenprestatie voorschrijft. Wij vinden het echter van belang dat ook bedoelde groep meer in beeld blijft en dat zij niet worden “weggezet” met alleen een ontheffing van de tegenprestatie.

Daarvoor is wel nodig dat de verordening op dit punt wordt aangepast.

Overigens is deze benadering door de praktijk niet heel vreemd. Immers ook bij re-integratie beschouwen wij aanbodversterking als een vorm van re-integratie (denk daarbij aan bijvoorbeeld sollicitatietrainingen, het volgen van Nederlandse lessen, het eerst oplossen van verslavings/schuldenproblematiek).

Overigens is er wel een verschil tussen beide aanbodversterkingen, vanwege de verschillende doelen die zij dienen. Bij de re-integratie staat de toeleiding naar werk centraal, bij de tegenprestatie, in de voorgestelde zin, behalve de wederkerigheid ook het welbevinden van de klant.

Een verslaving kan (grote) problemen met zich meebrengen richting werk, maar behoeft het welbevinden van de klant niet in de weg te staan.

Dit brengt met zich mee dat het afkicken van een verslaving veeleer als verplichtende voorwaarde kan en zal worden opgelegd bij de toeleiding naar werk (re-integratie), maar niet zo snel gekwalificeerd zal worden als onderdeel van een tegenprestatie. Maar de vraag is dan wel wat te doen met de klant voor wie om allerlei redenen betaald werk onhaalbaar is maar die verslaafd is en om die reden geen tegenprestatie (sec) kan leveren. Is een ontheffing van de tegenprestatie dan de oplossing (met als gevolg dat hij uit het beeld kan verdwijnen) of zien wij het afkicken ervan als een fase die vooraf kan gaan aan het leveren van een tegenprestatie (waardoor hij veel meer in beeld blijft)? Het antwoord hierop zal aan de hand van maatwerk door de uitvoering moeten worden beantwoord.

Voorstellen

Aan begripsbepalingen (artikel 1) wordt onder f toegevoegd de wettelijke omschrijving van de tegenprestatie naar vermogen alsmede een nieuw artikel 2 : “Inhoud van de tegenprestatie” :

“De tegenprestatie kan als volgt worden ingevuld:

- a. Het verrichten van vrijwilligerswerk
- b. Het leveren van mantelzorg
- c. Overige maatschappelijke nuttige onbeloonde activiteiten
- d. Het werken aan persoonlijke problemen dan wel belemmeringen met als doel invulling kunnen geven aan een van de hiervoor genoemde vormen van de tegenprestatie.”

2. Omschrijving van de doelgroep

Zoals vermeld kennen wij twee verordeningen die de tegenprestatie regelen om reden dat de gemeenteraad van Noordwijkerhout (oud) als enige gekozen heeft voor een andere (ruimere) doelgroepomschrijving dan de overige gemeenten.

Uit het overleg is gebleken dat beide doelgroepomschrijvingen niet (helemaal) voldoen aan de wensen uit de praktijk. Voorgesteld wordt gehoor te geven aan die wensen tot meer maatwerk en het (binnen zekere grenzen) aan de praktijk overlaten wie men al dan niet toelaat tot de tegenprestatie.

Naar onze mening voldoet dit voorstel aan de gevoelens van de gemeenteraden over de invulling van de doelgroep van de tegenprestatie: zo veel mogelijk klanten die in aanmerking (kunnen) komen voor de tegenprestatie en maatwerk.

Voorstel

Ingevoegd wordt een nieuw artikel 4 “Opleggen van een tegenprestatie”:

- “1. Indien door de inwoner geen tegenprestatie wordt gevonden dan legt het dagelijks bestuur de tegenprestatie op. Dit doet het dagelijks bestuur als hij van mening is dat dit een passende manier voor de inwoner is om (al dan niet op termijn) iets terug te doen voor de samenleving en er geen andere mogelijkheden meer zijn om de tegenprestatie, met of zonder ondersteuning, door de inwoner te laten invullen.
2. Bij het opleggen van de tegenprestatie houdt het dagelijks bestuur rekening met alle persoonlijke omstandigheden van de inwoner, zoals de gezinssituatie, de duur van de werkloosheid en uitkering, eventuele (al dan niet wettelijke) beperkingen en het al dan niet verrichten van vrijwilligerswerk dan wel mantelzorg. Het mag het vinden van regulier betaald werk niet in de weg zitten.
3. Het dagelijks bestuur kan hieromtrent nadere regels stellen.
4. Het dagelijks bestuur legt in ieder geval geen tegenprestatie op als de inwoner mantelzorg verleent of vrijwilligerswerk verricht voor tenminste de duur van de tegenprestatie als bedoeld in artikel 5 dan wel een re-integratietraject volgt.”

Toelichting lid 1

De praktijk streeft ernaar om zo min mogelijk een tegenprestatie dwingend op te leggen. De praktijk doet er alles aan om bij de organisatie/instelling bij wie de tegenprestatie wordt uitgevoerd gemotiveerde klanten aan te leveren. Dat is niet/minder het geval als men de klant dwingt tot het uitvoeren van een opgelegde tegenprestatie. Uit de boven weergegeven cijferweergave blijkt dat in totaal 11 klanten niet geheel hebben voldoen aan de tegenprestatie. Hier vallen klanten onder die weliswaar de tegenprestatie uitvoeren maar niet voor de voorgeschreven tenminste 8 uren per week. Meestal om reden dat zij daartoe niet in staat zijn. Ook zijn er klanten die stellen in het geheel niet tot het leveren van een tegenprestatie in staat te zijn. In dat geval wordt vaak een (nieuw) medisch advies opgevraagd en een nieuw traject gestart indien uit dat advies mocht blijken dat het uitvoeren van een tegenprestatie mogelijk moet zijn. In slechts enkele gevallen wordt de tegenprestatie door de klant (uiteindelijk) geweigerd. Dit heeft bij een drietal klanten geleid tot een maatregelen gesprek. In 2018 is echter geen maatregel opgelegd.

Toelichting leden 2 en 3

In dit artikellid wordt feitelijk de doelgroep van de tegenprestatie omschreven, zij het dat de nadere invulling binnen genoemde kaders door de praktijk zelf wordt gedaan. Het is mogelijk dat het dagelijks bestuur hierover nog nadere regels stelt. Gelet op de beschikbare fte om de tegenprestatie uit te voeren (zie nog hierna) en omdat de praktijk rekening moet houden met onder meer iemands uitkeringsduur ligt het wel voor de hand dat hierbij in beginsel het uitgangspunt blijft gelden dat de klant 2 jaar uitkering moet hebben ontvangen gelet ook op het (groter) belang dat gehecht wordt aan uitstroom richting betaald regulier werk. “In beginsel” want als direct al bij de instroom in de uitkering vaststaat dat de klant niet zal uitstromen naar betaald regulier werk dan staat niets in de weg om de klant direct al op te pakken voor het verrichten van een tegenprestatie.

3. Wijziging van de duur van de zoektijd

Op verzoek van de praktijk is in de voorgestelde verordening de termijn die de klant krijgt om eerst zelf een tegenprestatie te zoeken verkort van 4 naar 2 weken. Belangrijkste argument hiervoor is dat de consulenten dan eerder ondersteuning kunnen bieden en er ook korter opzitten bij het invullen van de tegenprestatie. Bovendien leert de ervaring dat als de klant niet binnen twee weken een tegenprestatie heeft gevonden, hij er dan in de regel evenmin in slaagt deze te vinden binnen 3 of 4 weken.

Voorstel

Het nieuwe artikel 3 “Initiatief bij de inwoner”, komt als volgt te luiden.

“Artikel 3. Initiatief bij de inwoner

De consulent roept de inwoner, die in aanmerking komt voor de tegenprestatie, op. Van de inwoner wordt verwacht dat hij zelf invulling geeft aan de tegenprestatie en daarvoor met voorstellen komt. Zo nodig

kan daarbij ondersteuning worden geboden. De termijn voor het inleveren van voorstellen bedraagt twee weken na het gesprek met de consulent tegenprestatie.”

4. *Wijziging omschrijving duur en omvang van de tegenprestatie*

Ook hier wenst de praktijk de mogelijkheid om meer maatwerk toe te passen om redenen hierboven vermeld. Uitgangspunt blijft dat de tegenprestatie beperkt in omvang en duur moet zijn, maar de invulling daarvan wordt aan de praktijk overgelaten mits de duur niet langer is dan 30 weken per 12 maanden

Voorstel

Het nieuwe artikel 5 “Duur en omvang van de tegenprestatie” komt dan als volgt te luiden

“De tegenprestatie die het dagelijks bestuur verwacht is beperkt in tijdsduur en in omvang en wordt naar vermogen van de inwoner opgelegd gedurende maximaal 30 weken per 12 maanden.”

Aantal fte voor de uitvoering

Voor de uitvoering van de tegenprestatie werd in 2018 door de ISD 2 fte ingezet met (daarboven) extra inzet voor Noordwijkerhout. Noordwijkerhout heeft hiervoor extra middelen beschikbaar gesteld. In de cijfers is een en ander terug te zien: vrijwel iedere klant van de gemeente Noordwijkerhout, die een tegenprestatie moet uitvoeren, voert deze ook uit.

De voorgestelde verordening kent voor al de 4 ISD gemeenten nu dezelfde (vorm van) doelgroep omschrijving.

Voorgesteld wordt om ook in 2019 2 fte in te zetten voor de tegenprestatie.

Gevolg voor Noordwijk?

In de inleiding is al aangegeven dat er op dit moment nog twee verschillende verordeningen in de nieuwe gemeente Noordwijk van kracht zijn. Het verschil tussen de beide verordeningen wordt gevonden in de omschrijving van de doelgroep. Noordwijkerhout had daarbij gekozen voor een ruimere omschrijving.

Op basis van de ervaringen van het afgelopen jaar wordt nu voorgesteld een nieuwe verordening tegenprestatie naar vermogen vast te stellen, die erop gericht is om meer maatwerk te leveren en daardoor meer klanten een tegenprestatie aan te bieden. Ten opzichte van beide oude verordeningen betekent dit een verruiming van de doelgroep:

- De oorspronkelijke beperking van de doelgroep in de verordening van Noordwijk (oud) is losgelaten.
- De eis in beide verordeningen dat klanten 2 jaar een uitkering moet hebben ontvangen alvorens voor de tegenprestatie in aanmerking te komen, wordt eveneens losgelaten.

Met de nieuwe verordening eindigt de onwenselijke situatie dat binnen één gemeente twee verordeningen gelden. Tevens betekent dit dat Noordwijkerhout (oud) niet langer een uitzonderingspositie in neemt en dat nu ISD-breed hetzelfde beleid wordt gevoerd, met tenminste de inzet van de reguliere formatie (dus zonder de tijdelijke extra inzet voor Noordwijkerhout).

Vooralsnog gaan wij er van uit dat deze inzet voldoende is voor de uitvoering van de nieuwe verordening. Immers de nieuwe verordening brengt ook een efficiëntere werkwijze met zich mee.

Nu is het bijvoorbeeld nog zo dat gelet op de doelgroepomschrijving in de verordening van de overige gemeenten een selectie wordt toegepast. zodanig dat zij die zich onder meer bevinden op trede 1 en 2 van de Participatieladder worden uitgenodigd voor een tegenprestatiegesprek. Gebleken is dat juist deze categorie vaak (uiteindelijk) voor ontheffing in aanmerking komt. Het betreft hier ongeveer een derde van het bestand. Uit oogpunt van de tegenprestatie gaat hier dus veel tijd aan verloren. Het voorgestelde maatwerk geeft de mogelijkheid om slimmere selecties van klanten toe te passen.

Ook brengen de termijnen voor het eigen initiatief (4 weken met verlengingsmogelijkheid tot 8 weken) met zich mee dat na het verstrijken van die termijnen opnieuw motiverende gesprekken moeten plaatsvinden. Dit zal, aldus de praktijk, veel minder nodig zijn indien, zoals is voorgesteld, de termijn voor het eigen initiatief maximaal 2 weken bedraagt. Tenslotte, maar dat geldt meer in het algemeen, heeft de ISD nu inmiddels 2 jaar ervaring opgebouwd met consultants die zich uitsluitend bezighouden met de tegenprestatie. Zij hebben inmiddels een netwerk opgebouwd en weten hoe zij klanten het beste kunnen benaderen. Ook dit bevordert de efficiëntie.

Ook wij vinden het van belang dat zoveel mogelijk klanten een tegenprestatie uitvoeren. En dat niet zozeer omdat zij dan iets terugdoen voor de uitkering, maar omdat telkens weer blijkt dat als klanten eenmaal een tegenprestatie uitvoeren dit een positief effect heeft op hen. Het leidt tot een betere psychische en fysieke gezondheid en welbevinden. Het kan ook een bijdrage leveren aan de bestrijding van eenzaamheid en zelfvertrouwen geven aan mensen. En last but not least; het uitvoeren van de tegenprestatie kan de mensen dichterbij de arbeidsmarkt brengen.

Wij willen daarom strak gaan monitoren of de inzet van 2 fte onder de nieuwe verordening voldoende is om 'iedereen' van al de 4 gemeenten aan een tegenprestatie te helpen. Zes maanden na inwerkingtreding van de verordening komen wij hierover met een evaluatie. Daarbij nemen wij andere ontwikkelingen (zoals de uitwerking van de contourennota, betreffende de inclusieve samenleving) mee.

Financiën

Zoals vermeld is voorstel om ook in 2019 2 fte regulier in te zetten voor de tegenprestatie. De bijzondere financiële regeling voor Noordwijkerhout (oud) geldt daarvoor niet meer.

Evaluatie

(Beleidsmatige en cijfermatige) evaluatie van de nieuwe verordening zal plaatsvinden 6 maanden na inwerkingtreding.

Privacy

Er zijn geen bijzondere aandachtspunten in het licht van de Avg.

Communicatie

De nieuwe verordening zal op de gebruikelijke manier gepubliceerd en dus gecommuniceerd worden (intern en extern). De cliëntenraad is gehoord.

Bijlagen

3

BIJLAGE 1 Verordening tegenprestatie naar vermogen ISD Bollenstreek 2019

Verordening tegenprestatie naar vermogen, Participatiewet, IOAW en IOAZ
ISD Bollenstreek 2019

De raad van de gemeente.....;

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek van

Gelet op de Gemeenschappelijke Regeling van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek;

Gelet op de artikel 8a eerste lid, onderdeel b, van de Participatiewet;

BESLUIT

vast te stellen de:

Verordening tegenprestatie naar vermogen Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2019

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

1. Alle begrippen die in deze verordening worden gebruikt en die niet nader worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet, IOAW, IOAZ en de Algemene wet bestuursrecht.
2. In deze verordening wordt verstaan onder:
 - a. dagelijks bestuur: het dagelijks bestuur van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek;
 - b. Inwoner: degenen die woonplaats heeft in de gemeente, volgens de regels van artikel 10 lid 1 en 11 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en uitkering ontvangt ingevolge de Participatiewet, de IOAW of de IOAZ;
 - c. wet: de Participatiewet;
 - d. IOAW: de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers;
 - e. IOAZ: de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;
 - f. Tegenprestatie naar vermogen: de verplichting om de door het dagelijks bestuur opgedragen onbeloonde maatschappelijke nuttige werkzaamheden te verrichten naast of in aanvulling op reguliere arbeid en die niet leiden tot verdringing op de arbeidsmarkt.

Artikel 2. Inhoud van de tegenprestatie

De tegenprestatie kan als volgt worden ingevuld:

- a. Het verrichten van vrijwilligerswerk
- b. Het leveren van mantelzorg
- c. Overige maatschappelijke nuttige activiteiten
- d. Het werken aan persoonlijke problemen dan wel belemmeringen met als doel invulling kunnen geven aan een van de hiervoor genoemde vormen van de tegenprestatie

Artikel 3. Initiatief bij de inwoner

De consulent roept de inwoner, die in aanmerking komt voor de tegenprestatie, op. Van de inwoner wordt verwacht dat hij zelf invulling geeft aan de tegenprestatie en daarvoor met voorstellen komt. Zo nodig kan daarbij ondersteuning worden geboden. De termijn voor het inleveren van voorstellen bedraagt twee weken na het gesprek met de consulent tegenprestatie

Artikel 4. Opleggen van de tegenprestatie

1. Indien door de inwoner geen tegenprestatie wordt gevonden dan legt het dagelijks bestuur de tegenprestatie op. Dit doet het dagelijks bestuur als hij van mening is dat dit een passende manier voor de inwoner is om (al dan niet op termijn) iets terug te doen voor de samenleving en er geen andere mogelijkheden meer zijn om de tegenprestatie door de inwoner zelf met of zonder ondersteuning te laten invullen.

2. Bij het opleggen van de tegenprestatie houdt het dagelijks bestuur rekening met alle persoonlijke omstandigheden van de inwoner, zoals de gezinssituatie, de duur van de werkloosheid en uitkering, eventuele (al dan niet wettelijke) beperkingen en het al dan niet verrichten van vrijwilligerswerk dan wel mantelzorg. Het mag het vinden van regulier betaald werk niet in de weg zitten.

3. Het dagelijks bestuur kan hieromtrent nadere regels stellen

4. Het dagelijks bestuur legt in ieder geval geen tegenprestatie op als de inwoner mantelzorg verleent of vrijwilligerswerk verricht voor tenminste de duur van de tegenprestatie als bedoeld in artikel 5 dan wel een re-integratietraject volgt.

Artikel 5. Duur en omvang van de tegenprestatie

De tegenprestatie die het dagelijks bestuur verwacht is beperkt in tijdsduur en in omvang en wordt naar vermogen van de inwoner opgelegd gedurende maximaal 30 weken per 12 maanden.

Artikel 6. Verbod van verdringing.

1. De tegenprestatie mag niet leiden tot verdringing van werknemers en tot oneerlijke concurrentie
2. Het dagelijks bestuur kan hieromtrent nadere regels stellen.

Slotbepalingen

Artikel 7. Uitvoering

Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van het bepaalde in deze verordening

Artikel 8. Hardheidsclausule

Het dagelijks bestuur kan ten gunste van de inwoner afwijken van de bepalingen van deze verordening, indien toepassing hiervan leidt tot onbillijkheden van overwegende aard.

Artikel 9. Situaties waarin deze verordening niet voorziet

In gevallen, de uitvoering van deze verordening betreffende, waarin deze verordening niet voorziet, beslist het dagelijks bestuur of maakt het nadere regels.

Artikel 10. Intrekken oude verordening

De Verordeningen tegenprestatie naar vermogen, Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2017 Noordwijkerhout (oud) en die van Hillegom, Lisse Noordwijk (oud) en Teylingen worden ingetrokken per inwerkingtreding van de Verordening tegenprestatie naar vermogen, Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2019.

Artikel 11. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking de dag volgend op publicatie
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening tegenprestatie naar vermogen Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2019.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van

De voorzitter,
De griffier,

BIJLAGE 2. Verdringingscriteria

Uit notitie DB d.d 29 maart 2018 :

(...).

Er moeten meer criteria in komen aan de hand waarvan de consulent tegenprestatie) naar vermogen kan inschatten of en wanneer er sprake is van verdringing en hoe de consulent verdringing kan voorkomen. Zoals vermeld zijn er nauwelijks gemeenten te vinden die deze criteria al hebben opgesteld. Wij hebben daarom vooral literatuur geraadpleegd.

Uit de omschrijvingen van wat verstaan wordt onder de tegenprestatie naar vermogen zijn de criteria meer specifiek af te leiden.

Wat is de tegenprestatie naar vermogen?

Het naar vermogen verrichten van door het dagelijks bestuur opgedragen

- a) onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden die
- b) worden verricht naast of in aanvulling op reguliere arbeid (n die
- c) niet leiden tot verdringing op de arbeidsmarkt,

Deze definitie omschrijft de activiteit (“maatschappelijk nuttig” en additioneel) en het feit dat voor deze activiteit niet betaald mag worden (“onbeloond”).

Gecombineerd zijn dan de volgende criteria te formuleren die met name betrekking hebben op additioneel en onbeloond.

Het begrip “maatschappelijk nuttig” biedt onvoldoende houvast om vandaar uit enig criterium af te leiden. (Immers: wanneer is een activiteit maatschappelijk nuttig? Dit begrip wordt niet nader omschreven in de wetgeving en er is (voor zover bekend nog geen jurisprudentie over. Het kan gaan om activiteiten die nuttig zijn voor de lokale omgeving of voor de gemeente zelf. Maar ook de ontwikkeling van de uitkeringsgerechtigde die de tegenprestatie uitvoert wordt als maatschappelijk nuttig beschouwd. Bijvoorbeeld omdat de tegenprestatie mensen weer actief krijgt. Dit kan op de lange termijn helpen om de kosten voor de gemeenschap te reduceren. Dus m.a.w. bijna elke activiteit zou hieronder kunnen vallen).

Nadere regels

De werkzaamheden moeten additioneel van aard zijn. Ze dienen zich te onderscheiden van de reguliere betaalde werkzaamheden: het moet om iets extra's gaan waar normaal gesproken geen reguliere werknemers voor te vinden zijn.

Hierbij kan nog opgemerkt worden dat als alleen een onkosten-of een vorm van vrijwilligersvergoeding betaald wordt dat er dan toch sprake is van onbetaalde werkzaamheden. Gaat het om een onkostenvergoeding op basis van daadwerkelijk gemaakte kosten dan hoeft hier niets mee gedaan te worden met betrekking tot de uitkering. Dit kan anders liggen bij een vrijwilligersvergoeding.

Additionele werkzaamheden omvatten aanvullende activiteiten die onder normale bedrijfseconomische omstandigheden niet bedrijfseconomisch rendabel zijn om een gezonde bedrijfsvoering op orde te houden.

Het moet gaan om activiteiten waar evident geen betaling tegenover staat. Het mag daarom niet gaan om activiteiten waarvoor de bijstandsgerechtigde of een ander normaal gesproken betaald wordt of eerder (minder dan één jaar geleden) nog betaald werd. Dit is het geval als eerder bestaande arbeidsplaatsen met vergelijkbare werkzaamheden binnen deze periode zijn wegbezuinigd bij de betreffende (overheids-)organisatie.

Er mag geen vacature ontstaan voor dezelfde of bijna dezelfde activiteiten als die bij de tegenprestatie zouden worden uitgevoerd.

Er mogen geen eisen worden gesteld aan de productie die de bijstandsgerechtigde levert.

Het mag geen werk zijn waarbij de bijstandsgerechtigde volledig zelfstandig moet functioneren.

Het mag niet blijken dat het de werkgever vooral om gratis arbeidskrachten te doen is.

(...)

BIJLAGE 3. Advies cliëntenraad

ADVIES

Aan: Aan het bestuur van de ISD Bollenstreek

Van: Cliëntenraad ISD Bollenstreek

Betreft: Advies verordening tegenprestatie naar vermogen ISD Bollenstreek 2019

Datum: 28 februari 2019

Geacht bestuur,

Hierbij delen wij u mede dat de Cliëntenraad van de ISD Bollenstreek uw bovenvermelde adviesaanvraag d.d. 21 februari 2019 door middel van een consultatieronde heeft besproken.

De Cliëntenraad heeft besloten akkoord te gaan met de inhoud van de voorgestelde Verordening Tegenprestatie naar vermogen ISD Bollenstreek 2019. De Cliëntenraad meent dat de toevoegingen ten opzichte van de vorige verordening meer duidelijkheid biedt voor de cliënten van de ISD Bollenstreek

De Cliëntenraad dringt er wel op aan om bij de uitvoering van de Verordening kritisch te zijn of er geen sprake is van verdringing van werk.

Gaarne ziet de Cliëntenraad jaarlijks een evaluatie tegemoet met de resultaten, zoals weergegeven in de toelichting op de Verordening.

Namens der Cliëntenraad ISD Bollenstreek,

B. Muller,
Secretaris.